

דַּרְשַׁתִּי קַרְבַּתְךָ

על פי שיעורו של הרב איתן כהן שליט"א • השיעור נמסר בבית הכנסת פרי מגדים, צפת ת"ו • במוצ"ש פרשת תזריע - מצורע, תשפ"ו

יהי רצון שזכות השיעור תהיה לרפואת

רבקה בת חנה

למשפחת שרעבי, כן יהי רצון

עונש המצורע - "בדד ישב מחוץ למחנה מושבו"

התורה נותנת עונש למצורע: "בדד ישב, מחוץ למחנה מושבו". בשאר כל העונות שבעולם, יש עונשים אחרים. פתאום הבן אדם הזה, לא מענישים אותו בגוף שלו, לא הורגים אותו, לא מקבל מלקות. מה עושים? בונים לו איזה צריף ליד רבי חוצפית המתורגמן, ושם הוא נמצא.

כמה זמן זה יכול לקחת? יכול לקחת יום, יומיים, שלושה, יכול לקחת גם כל החיים שלו. זה לא משהו שאפשר לדעת. הבן אדם הזה לא יכול להיפגש עם שום אחד בעולם. הבן שלו מתחתן, הוא רוצה לבוא לחתונה של הבן שלו, של הבת שלו - הוא לא יכול להגיע. הילדים רוצים לבקר אותו - גם אי אפשר. אומרים לילד שלו 'תרחק מאבא'. אני רוצה לנשק לו את היד - 'אתה לא יכול'.

זה עונש חמור מאוד מאוד. למה התורה נתנה כזה עונש, צרעת - "בדד ישב מחוץ למחנה מושבו"?

התובנה - להעריך כל אדם

כשבן אדם חי באופן רגיל, הכל נחמד, הוא מרגיש שיש הרבה אנשים שמפריעים לו. "אתה מכיר את ראובן הזה? ראובן הזה מקפח את הפרנסה שלי. הכל בגלל ראובן הזה. ושמעון - לא רוצה לדבר עליו לשון הרע, אבל מה אני אגיד לך, הבן אדם הכי רע בשכונה זה שמעון. ויוסי - וואי וואי, יכלה הזמן והמה לא יכלו". כל אחד על כל בן אדם יש לו מה להגיד, ולפעמים גם הוא רודף אחרים.

מה אני אעשה עם כזה בן אדם? אם אני אתן לו מכות - מה זה יעזור? אני צריך עונש שהבן אדם יבין כמה שאנשים חשובים בעולם. אז מה עושים לו? לוקחים אותו, שמים אותו בחוץ.

הייתם פעם ברבי חוצפית לבד? מסתמא הייתם. אם אתה הולך להתפלל שם בציון - בסדר, אין בעיה. אתה יודע, אחרי שנסגר הציון, שעה 7, 8 בערב, אתה נמצא שם לבד. חוץ מחזירי בר ועוד כמה שועלים, אין לך מה לעשות שמה. אתה תקוע שם בלילה, ופתאום באמצע הלילה אתה רואה פנס, איזה משהו בא לעשות 'התבודדות'. תגיד, אתה מתרגש או לא? בטח מתרגש. סוף סוף יש בן אדם פה, אני יכול להגיד לו שלום. הבן אדם עם הפנס מתקרב לידך - מי זה היה? ראובן. מה ראובן ההוא? אבל עכשיו כשאתה לבד ככה בודד, איזה כיף לפגוש את ראובן. פתאום אותו ראובן, נהיה חשוב. ושמעון ויוסי - הלוואי שיבואו לפה ואני אראה אותם כל יום.

זה מה שהתורה רוצה להרוויח. התורה אומרת: כשטוב לך, מה אתה מרגיש? זה בן אדם לא טוב, ההוא רע. לכן תשב בחוץ. שתשב בחוץ, אתה תתחיל להעריך כל בן אדם. פתאום כל בן אדם 'אוצר' - הלוואי שיבוא גם מחר, אפילו רק שתי דקות, איזה כיף זה. התורה באה ללמד אותנו: תדע את החשיבות של אנשים.

תלמידי רבי עקיבא - "שלא נהגו כבוד זה בזה"

כל שנה אנחנו מזכירים את השאלה הזאת. יש הרבה תשובות, אבל תשובה שאתה מרגיש באמת שמתיישבת על הלב - אין לי.

הגמרא מסכת יבמות (ס:): אומרת: 24,000 תלמידים היו לו לרבי עקיבא, וכולם מתו מפסח ועד עצרת. למה? מפני שלא נהגו כבוד זה בזה.

כמה שאני קורא את הגמרא הזאת, לא מסתדר לי. תשמע, הצדיקים האלו, היו אנשים גדולים מאוד, לא אנשים פשוטים. ממה שנשאר - החמישה תלמידים: רבי מאיר, רבי יוסי, רבי שמעון, רבי יהודה בר רבי אילעאי, ורבי אלעזר בן שמוע. מהם אתה מתחיל להבין מי היו אלו שמתו.

תגיד, התלמידים האלו למדו כל יום 18 שעות ביום? מסתמא שכן. בהתמדה גדולה? מאה אחוזים. לא יכול להיות משהו אחר. תגיד, איך התפילה שלהם הייתה? משהו משהו. איך ברכת המזון? ממש אין לתאר. והתפילין שלהם? לא משהו בדיעבד, מיוחד ברמה גבוהה מאוד. לא נבין את זה אף פעם.

טוב, כנגד כל זה יש לנו בעיה אחת. מה הבעיה שיש? הם לא נהגו כבוד זה בזה. אני לא מבין - בשביל בן אדם שלא נוהג כבוד אחד עם השני, הורגים אותו? אז מה, אז יש חיסרון אחד. מסכים איתך, יש חיסרון. כנגד החיסרון הזה יש 1000 יתרונות!

מיתת אסכרה - העונש הקשה ביותר

זה שאלה אחת. שאלה שנייה: הגמרא ממשיכה ואומרת: "וכולם מתו במיתה רעה". אומרת הגמרא: מה זה מיתה רעה? מיתת אסכרה. הגמרא במסכת ברכות

(ח. אומרת, "לְמִנְתּוֹצְאוֹת" (התלים סח, כא) - לבואר עולם יש 903 סוגי מיתה בעולם (תוצאות בגיטוריה = 903). יש את מיתת נשיקה - זו מיתה מספר אחד, והמיתה הכי אכזרית זה מיתת אסכרה - היא מספר 903.

בוא נגיד שבאמת נגזר על תלמידי רבי עקיבא למות, בסדר, אבל יש לך ממספר 1 עד 903 לבחור איזה יתה לתת להם. למה נתת להם את העונש הכי חמור? על מה? על זה שבן אדם לא נהג כבוד אחד עם השני? לא יכול להיות!

אז דבר ראשון, מפה תלמד: כשבן אדם לא מכבד את השני, אצל בורא עולם לא שווה התפילין שלו, מבחינתו שיוותר עליהם. כי אם התפילין היו מאוד יקרות יותר מאשר כבוד של השני, בורא עולם היה משאיר אותם פה. לכן תלמד קודם כל לכבד את השני, ותדע שהעונש שבן אדם לא מכבד, זה המיתה 903, הכי אכזרית שיכולה להיות.

כל זה כדי ללמד אותנו להתחזק מאוד מאוד, שבן אדם מתחזק לכבד את השני - מאוד יקר. לפעמים ברגע אחד שאתה נותן לחברותא הרגשה טובה, אתה לא יודע כמה שכר אתה מקבל על הרגע הזה - יותר מכל הארבע שעות שלמדת ברצף. דברים שאצלך נראה כלום, יקרים מאוד בשמיים.

סיפור המלמד ואברהם התלמיד

סיפר איזה מלמד אחד: "אני קרוב ל-60 שנה מלמד (ז"א שהוא מבוגר מאוד), אני מספר לכם את הסיפור ואני לא משנה מילה אחת, אמת לאמיתה מה שעבר עליי".

"לימדתי קרוב ל-20 שנה במכינה את האותיות. היו לי שנים שהיו בין 50 ל-60 ילדים בכיתה, אבל עד פסח כולם ידעו את כל האותיות מבריק. אצלי בכיתה לא היה שום תלמיד שלא ידע. הפכתי את העולם שכל תלמיד ידע את כל האותיות. ובאמת יצא לי שם טוב מאוד מאוד שאני יודע להקנות את האותיות לתלמידים.

היו הרבה פניות מכל הציבור שאני אקח גם שיעורים פרטיים ללמד, אבל זה סחב לי את כל הכוח. וגם רציתי אחר הצהריים שקט, גם ללמוד כדי להיטען שנוכל לתת הלאה.

יום אחד קיבלתי טלפון מאיזה אמה. היא בקשה ממני אם אני יכול ללמד את הבן שלה. אמרתי: "אני לא מלמד אף אחד, לא רק את הבן שלך, את אף אחד אני לא מלמד". כל כך התחננה, היא אומרת: "שלחתי את הילד לכל מיני מכונים, לכל מיני מקומות, אף אחד לא עזר. אם אתה יכול בכל אופן ללמד את הבן שלי". "גברת, אני מצטער, אני לא מלמד אף אחד". "נכון, אבל פה זה משהו שאני השתדלתי בכל הכוח שבאמת הוא ינסה ללמוד ולא הולך. אולי תנסה אתה?". אמרתי לה: "גברת, אני מצטער להגיד לך". ואז היא צעקה לי: "לא תעמוד על דם רעך, תציל את הבן שלי!" והוא אמר לה: "כל טוב, להתראות". סגר את הטלפון וזהו. ולמחרת שכחתי את השיחה הזאת.

המפגש השני

שנים עברו, ואני כבר נשחקתי בעבודה של האותיות, החלטתי לעלות ללמד בתלמוד תורה - כיתה א', ב', ג'. עליתי, הגעתי גם לישיבה קטנה, עליתי לישיבה גדולה. גם בישיבה גדולה, כולם אותו דבר, כל אחד זה אותו דבר. כמו שבתלמוד תורה יש ילדים מוכשרים יש פחות יש חלשים, ככה בכל מסגרת יש חזקים חלשים בינונים וכולי.

בקיצור, סיפר הבן אדם: "אני התחברתי לכל התלמידים, היה רק אחד שלא 'דיבר אלי'. לא יודע, משהו שנשמה לא הסתדרתי איתו בכלל. קראו לו אברהם. כמה שניסיתי ליצור איתו קשרים, וכמה שהתאמצתי... היה מרחק בינינו. כשאברהם היה שואל איזה שאלה, תמיד הייתי חייב לענות לו בצורה קשה מאוד, עד שאברהם הזה הפסיק לשאול".

את אברהם הזה לימדתי בשיעור א', שיעור ב', בשיעור ג' הוא עלה לר"מ אחר בקיבוץ, הוא כבר הלך לישיבה אחרת. פתחו איזה ישיבה חדשה ורצו גרעין מהישיבה לפתוח את הישיבה, ואברהם הלך איתם.

עברה עוד כשנה, ויום אחד אני איחרתי לישיבה. במקום להגיע 9:30, 10:15, אני נכנס לשביל של הישיבה, אני שומע איזה אוטו שעצר ומישהו יורד מהאוטו. אני מסתכל, אני רואה איזה בחורצ'יק. אני חיכיתי לראות מי זה. אני מתקדם - מי זה היה? אברהם.

אברהם הזה חיצינית נראה בחור ישיבה, אבל כבר יש לו כיפה, כיפת עור כזאת אפורה, דהויה כזאת. והוא בא. אמרתי לו: "שלום, למה באת לפה?" אמר לי הבחור: "הרב, אני מתחתן עוד חודש, ובאתי להזמין את הצוות, את החברים שלי, לחתונה שלי". מספר הרב: אני נזכרתי במשחק של אברהם שהוא ככה נראה תמים, וצעקתי עליו "תראה איך אתה נראה?" אברהם אמר: "מה זה איך אני נראה? בסדר, הרב, אני רק באתי להזמין את החבר'ה".

אמר הרב: אמרתי לעצמי גמרנו, זהו, הוא כבר התקלקל. והוא בא לפה כדי

שקוראים לו יהודה. "מה לי ולאחיך יהודה?" אמר אברהם: "כן. יהודה, זה אחי הבכור שלא ידע את האותיות, ואמא התקשרה אליך והתחננה שתלמד אותו את האותיות, ולא רצית. ולא היה שום מקום שיכול ללמד אותיות, רק איזה מקום חילוני, ויהודה הזה התקלקל. וכל הזמן אמא הייתה אומרת: 'יכול להיות שאם הרב הזה היה מנסה, היה מציל את היהודה הזה ואת כל המשפחה, ולא עשית את זה'."

סיפר הרב: "לחצנו ידיים, ויצאנו". כמה ימים עבר, הכאבי גב עברו לי. אחרי כמה ימים התאוששתי, התחלתי ללכת עם הליכון, אחר כך עם מקל, היום אני הולך רגיל. היום אני רוצה לעשות תשובת המשקל. כבר מאוחר, אבל אני כותב את הדברים האלו שכל בן אדם ידע: לפעמים נראה לך שאתה עושה איזה מעשה, ואתה לא יודע את העונש, את ההשלכות של מעשה אחד שאתה עושה. איזה נורא זה, אי אפשר לתאר.

השכר של כיבוד הזולת

אם אתה רואה שהעונש כזה נורא על זה שבן אדם לא מכבד את השני, תבין כמה השכר בשמיים כשבן אדם זוכה לכבד את השני. אין תיאור! כמה שתיקח את הלימוד תורה, את התפילה, את התפילין, את המצוות, תשים כנגד זה שבן אדם מכבד אחד את השני – גבוה מעל גבוה.

הסיפור השני – תרומה לכלה יתומה

סיפר איזה יהודי: ניגשו אלי יום אחד גבאי צדקה. יש לנו בשכונה איזה כלה יתומה שאין לה כלום כפשוטו. ודיברו איתי אם אני יכול להשתתף באיזה מגבית מסוימת. אני מאוד התרגשתי מהדברים האלו. אמרתי לבן אדם: אני עושה הכל, פשוט לקחתי חבילת צ'קים, חתמתי על כולם, אמרתי להם: הנה חבילת צ'קים, תרשמו כל מה שצריך, לא להתקמצן. וככה הם עשו. הייתה חתונה פאר והדר, ברוך השם. אני גם שילמתי להם, שילמתי להם לשנה הראשונה של השכירות של הדירה.

הגילוי בשדה התעופה

אולי עברו מאז 10 שנים, סיפר הבן אדם: ויום אחד ה' ירחם, הרגשתי כאבים בחזה, הלכתי לצילומים, עניינים, גילו את המחלה בריאות. כל הטפסים, כל הניירת, שלחתי לרב פירר. הרב פירר אמר לי שיש רופא אחד בשוודיה מומחה גדול למחלה הזאת, יש לו הרבה הצלחה. 'אני אטפל לך בכל התיק הזה'. ככה אמר לי הרב פירר.

אמר לי הרב פירר: 'דרך הארגון עזרה למרפא, אני אשלח לך גם כן מתנדב שיהיה איתך, מהעלייה למטוס פה בארץ ישראל, עד החזרה לבית, למשך 30 יום'.

באמת הגענו לשדה תעופה, אנחנו יושבים, מחכים. אני מסתכל על המתנדב מעזרה למרפא, אני אומר: הבן אדם הזה מוכר לי מאיזה מקום, אבל לא זכרתי. שאלתי אותו: 'תגיד, קוראים לך יוסי?' אומר: 'כן, נכון'. 'המשפחה שלך כך וכך?' אומר: 'נכון'. 'תגיד, אתה גר ברחוב הזה?' ואז המתנדב אמר: 'מצוין, תגיד, מה מי שמגיע לשדה תעופה מקבל פתאום רוח הקודש? איך אתה פתאום יודע את כל הדברים האלו?' תגיד לי, אשתך כך וכך? 'נכון'. אז הוא אומר לו: 'הו, הבנתי את בורא עולם. מכל המאות מתנדבים שיש בעזרה למרפא, בורא עולם שלח רק אותך להיות איתי. סימן שבורא עולם רצה להגיד לי: אל תדאג, המצווה שעשית לפני 10 שנים, היא לא נאבדה'.

סיפר הבן אדם: נסעתי, התנתחתי, חזרתי לארץ. הרב פירר התקשר אלי אחרי כמה זמן, ואמר לי שהרופא כתב לו שאין מחלה, הכל תקין, הכל מושלם.

הוא אמר: "תרמתי לפני 10 שנים. חשבת שמישהו שכח מזה? אולי אתה שכחת מזה. אבל בורא עולם לא שכח. כל מה שאתה עושה למען השני, נשאר לך. אלוקים שומר לך על זה."

פתיחת ההיכל של כל עולם התורה

בעזרת השם, מחר זה פתיחת ההיכל של כל עולם התורה. כל בחורי הישיבות חוזרים לישיבות, אברכים. איזה נחת זה לבורא עולם! מלחמות – איפה לא נלחמו? לא משנה, שיילחמו, אבל שבחורי ישיבות צריכים לחזור לישיבה, כל העולם יזוז, שיהיה הפסקת אש, שכולם יחזרו לישיבות ולכוללים רגועים. נכון... היו חוזרים גם עם מלחמות, אל תדאג, אבל לחזור שאתה רגוע זה יותר נחמד.

בורא עולם עשה את הכל – סימן שבורא עולם אוהב את התורה שלנו, רוצה בטובתנו. יזכה אותנו השם שמחר באמת זה עת רצון גדול מאוד בשמיים. זה שמחה גדולה לבורא עולם. כמה תורה נשפכת בעולם מחר וכל זמן קיץ בעזרת השם.

יזכה אותנו השם שנזכה שיהיה לנו חשק ושמחה בלימוד תורה, שנזכה שיהיה לנו זיכרון טוב, שנזכה לחברים טובים, לחברות טובות, לישועות גדולות, שנזכה לראות את כל בנינו ובנותינו עובדי השם אמיתיים, שנזכה לסייעתא דשמיא שתלווה אותנו כל החיים, שנזכה למשיח ברחמים מתוך תשובה אמיתית. אמן ואמן.

להזמין את החבר'ה, עוד לקלקל אותם. וצעקתי על אברהם: "תסתלק מפה!" החבר'ה הסתכלו עליי, כאילו, מה אני צועק? אפילו המזכיר של הישיבה יצא לראות מה הצעקות פה. ואני אמרתי לו: "תסתלק!" אברהם הסתכל נדהם, "תסתלק לי מהעיניים!". אברהם הסמיק, החוויר, והלך.

סיפר הרב: אני חזרתי לשיעור. בשיעור, עוד זכרתי את המקרה. אבל למחרת כבר שכחתי אותו לגמרי.

החלק הקשה – פטירת האישה

חודש עבר מאז והתגלתה המחלה אצל אשתו של הרב בראש. נסענו לחוץ לארץ בעזרת הרב פירר, אשתי עברה שם איזה ניתוח ראש, חזרה לארץ, עברה כל מיני ניתוחים, טיפולים קשים. חצי שנה לאחר מכן נפטרה.

מספר הרב: אחרי שהאישה נפטרה, הפכתי להיות שבר כלי לגמרי. כל הכוחות שהיו בי נעלמו, הכל הלך לאיבוד.

אולי שלושה חודשים עברו, ויום אחד מספר הרב: נפלתי בבית ושבתי את האגן. לא היה בבית אף אחד, והשם ירחם. אני מתעלף, קם, מתעלף, לא היה לי כוח לזוז ולהתקשר למישהו שיציל אותי. השם עשה נס, אחרי 10 שעות שאני על הרצפה, הנכד שלי בא לבקר, ראה אותי שאני מעולף, הזמין אמבולנס, לקחו אותי לבית חולים. עברתי ניתוחים, החזירו אותי הביתה. כשהחזירו אותי הביתה, התקשרתי להנהלה של הישיבה שאני כבר מפסיק להגיד שיעורים.

לקח זמן עד שהתחלתי להתאושש והתחלתי ללכת עם הליכון. וכל צעד שעשיתי בשבילי זה היה גדול מאוד – ברוך השם שאני יכול לעשות עוד צעד אחד.

אולי עברו חודש חודשיים, ובוקר אחד, אני קם עם כאבי גב שאי אפשר לתאר. צרחתי מכאבים. הביאו רופאים, הם אמרו שניתוח אי אפשר לעשות בגלל שכבר המצב מאוד קשה. והרופא אמר שנשאר רק להזריק זריקות נגד כאבים. מאותו זמן הפכתי להיות כפשוטו שבר כלי מרוסק לגמרי.

המפגש המחודש

שלושה ימים עבר, ודפיקות בדלת. המטפל הלך לפתוח את הדלת, אמר לי: "יש איזה בחורצ'יק נמצא בפתח של הדלת". הבחור שעמד בדלת מספר עד שהוא שאל את הרב אם להכניס את הבחור, כבר נכנסתי. אמרתי: "הרב, פחדתי שתגיד למטפל שלא יכניס אותי, אז אני נכנסתי". שואל אותו הרב: "למה באת לפה?" אומר לו: "הרב, באתי לדבר איתך ביחידות". אז המטפל יצא החוצה, סגר את הדלת, התחיל לדבר איתו.

"הרב, אני לא מדמיין לעצמי שהרב הגיע לכזה מציאות". אומר לי הרב: "כן, אבל למה באת לפה?" "אני אסביר לך הרב. אמא שלי נפטרה, ושלושה ימים שאמא באה אליי יום יום בחלום, ביום הראשון היא הגיעה בחלום ואמרה לי: 'לך לרב שלך, תגיד לו שאתה מוחל לו'. ואני אמרתי לעצמי: עזוב, סתם חלומות. ולמחרת אמא באה פעם שנייה, היא אומרת: 'ביקשתי ממך, תלך לרב, תגיד שאתה מוחל לו'. ואני גם אמרתי: לא יודע. אבל בפעם השלישית אמא ממש התחננה, היא אומרת: 'כמה אני אבוא אליך בחלום? זה עושה לי צער לבוא אליך. תלך לרב שלך, תגיד לו שאתה מוחל לו על מה שהיה'. ואז אני כבר הרגשתי שאמא ממש צועקת עליי, אז באתי, פחדתי שלא תכניס אותי, ולכן נכנסתי'."

"לא ידעתי הרב מה עבר עליך. הרב, איך אתה נראה? ככה אתה נראה? היית ממש נראה גדול, איך שאתה נראה עכשיו'."

מספר הרב: "פתאום הרגשתי שאני צריך לפתוח את הלב שלי אל הבחור הזה, והתחלתי את כל הסיפור של הצרות שלי מתחילה, סיפורי לו שאשתי הייתה חולה, וכו'". הבחור הזה – אברהם שאל את הרב: "תגיד הרב, מתי גילו את המחלה, אצל אשתך?" אמר לו הרב: "זה היה בז' באדר'."

ואז אברהם אמר לרב: "הרב זוכר מה שהיה? אני באתי לישיבה לחלק הזמנות לבחורים, והרב גירש אותי. למה הרב גירש אותי?". אמר לו הרב: "מה אתה עוד משחק אותה תמים? הרי אתה באת עם כיפה הזאת..."

אברהם שאל: "אני באתי עם כיפה?! איזה כיפה? [מפה לשם ניסיתי להיזכר איזה כיפה הייתה לי] אה, נזכרתי הרב, פשוט באתי עם נהג מונית, והנהג ביקש אם הוא יכול לעשן. הוא פתח את החלון, מהרוח עפה לי הכיפה על הכביש, ומכוניות נסעו על הכיפה, ולכן הייתה נראית אפורה. אבל חס ושלוש, הרב יכול לשמוע עליי, אני בחור ישיבה מתמיד גדול מאוד, משתדל, קלה בכחמורה, איך הרב ככה התנהג?"

"הרב, אני לא יכול לשכוח, אני התחנתי בז' באדר. מתחת לחופה אני אמרתי: ריבוננו של עולם, אני מבקש את הנקמה מהרב שלי, על מה שהוא גירש אותי ולא רצה שהחברים שלי יבואו לשמח אותי בחתונה. אבל לא דמינתי הרב שזה המציאות שתהיה. ולא ידעתי למה אמא באה לבקש. אז באתי, הרב, לבקש ממך סליחה על הכל, ולהגיד לך שאני מוחל לך על הכל'."

"מה לי ולאחיך יהודה?"

ממשיך הבחור ואומר לרב: אמא גם אמרה שהיא גם מוחלת לך על אחי הבכור